

Po drodze wstąpili delegaci nasi do Przemyśla i Rzeszowa dla rozpatrzenia się w sprawie oświetlenia miasta, a w tych dniach miał tu być p. Kurtz, kierownik urzędów gazu wodnego z Wiednia dla dania wyjaśnień, które oczywiście z jego strony tylko najkorzystniej wypaść muszą, bo każdy kupiec towar swój chwalić musi. O zaletach względnie wadach oświetlenia miasta gazem wodnym, podajemy jasną informację, w liście nadesłanym nam z Jarosławia otrzymanego z bardzo kompetentnego źródła. Zarząd miasta naszego powinien pamiętać o tem, że równolegle ze sprawą oświetlenia miasta i sprawa kanalizacji i wodociągów załatwioną być powinna. Jesteśmy mocno przekonani, że gdy przyjdzie do finalnego rozstrzygnięcia tych spraw, nie znajdziemy przeciwników, którzyby podjął się zfinansowania tych urządzeń, gdyż na nie pewne, pieniędzy nikt nie wyrzuca. W ogóle o sprawach nowych inwestycji, nie sądzimy, by obecny burmistrz powołany był do ich zainaugurowania, wszakże zajmuje on stanowisko tylko tymczasowe, a w pierwszym rzędzie powinien postarać się o rychłe uzupełnienie Rady miejskiej nowymi wyborami, poczem dopiero gdy z wyborów tych wyjdzie burmistrzem, może już zająć się temi sprawami, i należycie przy pomocy sił nowych w Radzie kierować niemi.

KRONIKA.

Kalendarz historyczno-pamiętkowy Polski.

Maj.

- 27. 1471. Czesi wzywają Władysława Jagiełłę na tron.
- 28. 1894. Rząd Polski w rękę Rady najwyższej.
- 29. 1792. Koniec Sejmu czteroletniego.
- Śmierć historyka Joachima Lelewela.
- 30. 1592. Koronacja Zygmunta III.
- 31. 1864. Kazimierz Wielki obharowuje przywilejami Akademii Krakowską.

Czerwiec

- 1. 1794. Poselstwa zagraniczo uznają Radę najwyższą Polską.
- 1809. Austriacy opuszczają Warszawę.
- 2. 1624. Dzień urodzin Jana Sobieskiego.
- 1543. Dzień śmierci Mikołaja Kopernika

Szan. Czytelników prosimy o nadsyłanie przedpłaty celem uregulowania nakładu. Prenumeratorzy miejscowi mogą odbierać „Głos Podtatrzański” za okazaniem karty prenumeracyjnej, w niedzielę, w księgarniach pp. Jakubowskiego i Piska i w Administracji „Głosu Podtatrzańskiego” od godziny 8—10 rano.

Zarząd uzupełniającej szkoły przemysłowej w N. Sączu ogłosił drukiem sprawozdanie za rok 1900, z którego wyjmujemy następujące szczegóły:

Szkoła przemysłowa założona z inicjatywy tutejszego oddziału Tow. pedagogicznego w roku 1885, zatem 15 lat licząca — miała jak w latach poprzednich dwa oddziały: przygotowawczy i przemysłowy (uzupełniający), każdy o dwu klasach, w których udzielano nauki w pierwszym 8 godzin, w drugim 10 godzin tygodniowo. Rok szkolny rozpoczął się dnia 17. września 1899 i trwał pełnych 8 miesięcy, a uroczyste zamknięcie kursu połączone z wystawą wypracowań piśmiennych i rysunków uczniów odbyło się w ubiegłą niedzielę 20. bm.

Postęp młodzieży rzemieślniczej w naukach zawisły jużto od stopnia przygotowania przed wstąpieniem do szkoły, jużto od więcej lub mniej regularnego uczęszczania do szkoły — nazwać można w ogólności zadowalniającym, skoro weźniemy pod uwagę stosunek cyfrowy uczniów klasyfikowanych z bardzo dobrym, względnie dostatecznym postępem, do ogólnej liczby 171 zapisanych. Na 149 klasyfikowanych otrzymało stopnie zadowalające 127 uczniów, co przedstawia z górą 85%. należyce w przedmiotach w szkole wykładanych wykształconych i do dalszej pracy nad sobą i w zawodzie przygotowanych. — Nieklasyfikowano 22 uczniów z powodu bardzo nieregularnego uczęszczania, a przyczyną tego — to opieszałość przeważnej części pracodawców, którzy w porze nawału robót rękoźmiennych wyszukują siły roboczej swych terminatorów, zatrzymując ich przy warsztacie w godzinach na naukę wyznaczonych — a poza warsztatem wcale się niemi nie opiekują; z drugiej strony, to zasługujące na nagane niedbalstwo samych uczniów, szczególnie z klas przygotowawczych, którzy po wyjściu z warsztatów czas przeznaczony na naukę w szkole, marnują na waleśaniu się po ulicach. Brak nadzoru w tym względzie i opieszałość w obowiązkowym kontrolowaniu książeczek uczęszczania na wykłady — to przyczyna złego, która nie zrodziłaby była konieczności pominięcia w klasyfikowaniu 22 uczniów. — Zarzuty te przeciw pracodawcom — rodzinie i uczniom prawie dosłownie powtórzone ze sprawozdania, nie odnoszą się do młodzieży pracującej w warsztatach kolejowych, co zawdzięczyć należy energicznemu poparciu Zarządu tychże.

Grono nauczycielskie składało się z 10 członków, którzy w 36 godzinach wykładowych udzielali nauki, Religii, Języka polskiego, Stylistyki przemysłowej, Rachunków i buchalterii, Geometrii i rysunków wolnорęcznych.

Za bardzo pilne uczęszczanie na naukę i wzorowe obyczaje otrzymało 24 uczniów nagrody pieniężne w książeczkach Kasy oszczędności N. Sącza w ogólnej sumie 115 koron, na którą złożyły się Kasa Oszczędności N. Sącza kwotą 100 kor. i Wydział krajowy 15 kor.

500-letni Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego, który odbędzie się w przyszłym miesiącu, zapowiada się wspaniale, a wszystkie prawie uniwersytety świata mają być podczas uroczystości reprezentowane.

500 lecie drukarstwa. W czerwcu br. upływa przypuszczalnie 500 lat od dnia urodzin Jana Gutenberga. Przypuszczalnie, gdyż dokładna data urodzin wynalazcy druku nie jest wiadoma. Europa zachodnia, szczególnie zaś Moguncya, miejsce urodzenia Gutenberga, czyni wielkie przygotowania do uroczystego obchodu tej rocznicy.

Nowa Polska. Lewandowski Zenon, konsul austriacki w Brazylii zakupił w Kurytybie z polecenia Towarzystwa geograficznego handlowego lwowskiego 180.000 hektarów ziemi, celem rozprzedaży między osadników polskich.

W Warszawie wystawiona w teatrze wielkim opera Adama Münchheimera p. t. »Mazepa« z okazji pięćdziesięciolecia jubileuszu kompozytora cieszy się ciągle wielkiem powodzeniem

Raúl Koczalski koncertował zeszłego tygodnia z wielkiem powodzeniem w Tryście.

W okolicy Czarne Dunajca odkryto pokłady węgla i założono dwie duże kopalnie, któremi takowy od jesiennego w większej ilości wydobywają. Jak to zwykle u nas się dzieje, do eksploatacji tego skarbu natury wzięli się obcy kapitaliści. Tereny w okolicy Leska nabyło towarzystwo amerykańskie i założyło tamże kopalnię na wielką skalę ze wszelkimi maszynami i najnowszymi narzędziami górnictwa. Tereny w okolicy Czarne Dunajca nabył kapitalista z Budapesztu, katolik Teodor Lewenfeld, i wydobywa węgiel w sposób prosty i łatwy. Do odbiorców węgla należą już niektóre koleje rządowe węgierskie. — Węgiel brunatny z tych kopalni jest w dobrym gatunku, pali się należycie i ma siłę opalową większą, niż twarde drzewo.

Epilog wyborów p. Bindera na posła do Rady p.

W dniu 22. b. m. odbyła się w tutejszym sądzie obwodowym rozprawa, stojąca w związku z odbytymi tutaj wyborami posła do Rady państwa. W czasie najgorętszej walki wyborczej, wysłał p. Marcin Twardowski jako przelozony cechu wielkiego, imieniem kilkudziesięciu wyborców, telegram do p. Namiestnika, z ostro stylizowanym zażaleniem na presję, jaką wywierać miało tutejsze starostwo na wyborców, którzy kierując się własnym przekonaniem, postanowili głosować po rezygnacji kandydata swojego p. Lipińskiego, na Dra Doboszyńskiego, a nie dać swych głosów narzuceniemu przez komitet centralny kandydatowi stronnictwa krakowskiego p. Binderowi. — W telegramie tym wyraził p. Twardowski obawę, że jeżeli taka presja potrwa dłużej, a różne nadzwyczajne zarządzenia jakie są zamierzone wejdą w użycie, to wolne głosowanie będzie udaremnione, a przy ogólnem rozdrażnieniu łatwo przyjąć może nawet do rozlewu krwi.

Tutejsze c. k. starostwo czuło się dotkniętem tym telegramem, i zażądało od c. k. prokuratury państwa seignia karnosądowego przeciw autorowi tego telegramu. — Wskutek czego wniosła c. k. prokuratura oskarżenie o przekroczenie z § 308 u. k. (rozsiwanie niepokojących wieści), przeciw p. Marciniowi Twardowskiemu, który przyjął na siebie odpowiedzialność za treść telegramu, i przeciw kilku innym prawnym obywatelom miasta. — Ostatecznie jednak odstąpiła od oskarżenia gremialnego z wyjątkiem p. Twardowskiego — a przy rozprawie apelacyjnej domagała się stanowczo ukarania jego, powołując się na zeznania p. starosty Jarosza, który twierdził, że żadnej nie wywierał presji — bo takowa byłaby z jego strony nadużyciem władzy urzędowej, że wybory odbyły się pod każdym względem najlegalniej w świecie.

Po wysłuchaniu obrońcy p. Twardowskiego, który wyraził zdziwienie, dlaczego w obec — jak się z zeznań p. starosty okazuje — poprawnie przeprowadzonych wyborów, a więc krzywdzących p. starostę zarzutów, nie wytoczono oskarżenia o obrazę urzędnika w urzędowaniu i dlaczego nie zmuszono p. Twardowskiego, aby uzasadnił prawdę tego, co doniósł p. Namiestnikowi, — lecz wyszukano przepis, który w tym wypadku zastosować się nie da, bo przecież doniesienie do władzy rozporządzającej wojskiem, nie jest rozsiewaniem wieści — i nawet tej władzy zaniepokoić nie jest w stanie.

Trybunał podzielił zapatrywanie obrońcy i p. Twardowskiego od oskarżenia uwolnił.

W sobotę 12. bm. wybuchł groźny pożar w Radomysłu pod Tarnowem, który obrocił w perzynę około 200 budynków mieszkalnych i gospodarczych miasteczka. — Szkodę pożarem wyrządzoną obliczają na milion koron, w czem mieści się tylko połowa ubezpieczonych zabudowań. Z dzienników dowiadujemy się, że cesarz na wiadomość o rozmiarach pożogu udzielił pogorzelcom zapomogi z prywatnej swej skarbki w sumie 6000 kor.

O pożarze w Tarnopolu podają dzienniki krajowe, że szkoda przechodzi cyfrę 70000 koron.

Dnia 4. czerwca 1900 r. odbędzie się w Tarnowie ZLOT SOKOLÓW okręgu: tarnowskiego, z gniazdami Tarnów, Brzesko, Dąbrowa, Dębica, Pilzno, Tuchów, Wojnicz, oraz nowosądeckiego z gniazdami Nowy Sącz, Gorlice, Grybów, Limanowa, Muszyna, Stary Sącz.

Program zlotu:

W niedzielę 3. czerwca 1900. o godzinie 7. min. 40 wieczór — powitanie na dworcu kolejowym Druhow, przybywających z okręgu nowosądeckiego, wprowadzenie tychże z muzyką do gmachu »Sokoła«, złożenie sztandaru, następnie rozkwaterowanie.

W poniedziałek 4. czerwca 1900: 1) o godzinie 6. rano pobudka muzyki po ulicach miasta; 2) o g. 7 rano próba ćwiczeń na boisku w parku Przybytkiewicza (obok dworca kolejowego); 3) o g. 10:30 rano zjazd na tem samem boisku; 4) o g. 10:30 rano wymarsz w uroczystym pochodzie z muzyką ulicą Krakowską, Wałową i Semi-

naryjską do kościoła OO. Filipinów — na cichą Mszę św.; 5) o g. 11:30 rano stąd pochód przed ratuszem celem powitania Reprezentacji miasta przed ratuszem, poczem pochód wraca do gmachu Sokoła, dla złożenia sztandarów; 6) o g. 2:30 popołudniu zjazd na boisku Sokoła, gdzie stę odbędzie musztra; 7) o g. 5. popoł. ćwiczenia na boisku w parku Przybytkiewicza w następującym porządku: a) ćwiczenia wolne w 5. obrazach w takt muzyki, b) ćwiczenia w zastępach, c) ćwiczenia na przyrządach bez zmiany (drażek, koni, poręcze, kozioł, skok w wyż i dół, d) ćwiczenia maczugami w takt walea, e) piramidy na przyrządach, f) rej kolarzy; 8) o godzinie 8. wieczornica wspólna dla Druhow z rodzinami w gmachu »Sokoła«, (wstęp od osoby 1 korona).

Ceny wstępu na boisko podczas ćwiczeń publicznych Miejsca siedzące na trybunach w 2-eh pierwszych rzędach po 2 kor., dalsze miejsca siedzące po 1 kor., miejsca stojące po 10 hal. — dla studentów po 20 hal.

Związek galic. i bukowskiich właścicieli młynów utworzył się we Lwowie, a Komitetowi tego Związku poruczone rozwinąć akcję celem reaktywowania obrotu młewa i zniżenia frachtu dla eksportu młewa. Wskazano także Komitetowi do wyjaśnienia sprawy ciągłej podwyżki cen węgla w szczególności zaś polecono zbadać gatunki węgla krajowego i przedstawić orzeczenie znawców co do użyteczności takowego dla młynów parowych w kraju, wreszcie by Zarząd zainicjował powstanie krajowej fabryki worków jutowych, aby uchronić przed wyzyskiem kartelu zagranicznych fabryk worków. Do Komitetu należą Kruh, Thom i firma Loewenherz.

Rada miasta Drohobycza została rozwiązana. Zarząd miasta objął komisarz rządowy p. Nabadziewicz; pomocni mu są: dyrektor gimnazjum Majchrowicz były burmistrz Ochrymowicz i notaryusz Stroneczak.

Przeciw nieszczęśliwym wypadkom. Cesarz zezwolił na ustanowienie w ministerstwie handlu komisji dla zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom oraz na wydanie odpowiedniego statutu, wedle którego komisja ta ma być zawodowym technicznym organem rządu pod względem ochrony robotników przemysłowych i w ogóle podlegających obowiązkowi ubezpieczenia się, a niemniej urzędników zatrudnionych w przedsiębiorstwach. Komisja składać się ma z centralnego inspektora przemysłowego i liczyć będzie do 20 zwykłych przez ministra handlu zamianowanych członków. Podlega ona ministrowi handlu i zbiera się na jego zaproszenie.

Oddział kolarzy naszego Sokoła wyjechał dzisiaj w odwiedzin do druhow limanowskich.

Delegat miasta p. Aleksander Konrad i architekt budowniczy miejski p. Peroś wyjechali do Bilska — celem przestudyowania aktów budowy kasarni tamże kosztami miasta wybudowanych.

Ankieta w sprawie kredytu dla drobnego przemysłu, zwołana przez ministerstwo handlu odbyła dnia 14. bm. w Wiedniu dwa posiedzenia, na których przesłuchano rzeczoznawców z Czech, Morawy, Śląska, Galicyi i Bukowiny. Z Galicyi brali udział w obradach ankiety pp., Ciucheński, wiceprezydent ze Lwowa, dr. Wereszczyński członek Wydziału krajowego, poseł Binder i dr. Rittel, sekretarz izby handlowej w Brodach.

OGÓLNE WIADOMOŚCI.

Parlament austriacki odroczony został do 6. czerwca. Prezydent ministrów przy pomocy Koła polskiego stara się dalej prowadzić dzieło ugody Czechów z Niemcami, choć widoczne jest, że ten zamiar spełnić jak dotychczasowe usiłowania na niczem, gdyż Czesi niechęcią ze swych zadań a Niemcy z uroszczeń ani krztu popuścić. Obstrukcja czeska w każdym razie przywoitsza, jak pierwsza Niemców, od których ją solie przyswoili, zatem dalej trwać będzie, a właściwym jej dążeniem być się zdaje, zamiar osiągnięcia natychmiastowego rozwiązania Izby posłów. Jeżeli bowiem obstrukcja doprowadzi izbę do rozprężenia i spowoduje jej rozwiązanie, sądzą prawdopodobnie Czesi, że jako szermierze idei równouprawnienia, którzy rozbili parlament nie idący Czechom na rękę; znajdą poparcie w kraju, który poprze ich w walce o prawa narodowe, wybierając w zmocnionej liczbie wiele nowych posłów do Rady państwa. Jestto obliczenie nie złe, lecz czy przyczyni się do załatwienia sprawy językowej? Miejsce właściwe do uregulowania sprawy używania języka w kraju, w szkole i w urzędach, to sejm, który o stosunkach wewnętrznych kraju, jedynie decydować może i powinien.

Zaręczyny arcyks. Franciszka Ferdynanda z hr. Zofią Chotekówną mają się odbyć w pierwszy dzień Zielonych świąt. Arcyksiążę miał oświadczyć w kole swych przyjaciół, że nigdy nie myślał o małżeństwie tajnem, lecz chciał zawrzeć je jawnie w porozumieniu i za zezwoleniem cesarza i rodziny. Również nie miał nigdy zamiaru rezyguowania ze swych praw do następstwa tronu. Następcą jego będzie brat Otto a względnie najstarszy syn jego; którego już dziś uważa za swego następcę.

Pociągi kolejowe przychodzą ze Lwowa i Krakowa stację główną o godz. 2⁵⁵, 5³², 7¹⁰, 9²⁵, 11², 4²⁵, 4⁴⁰, 11²⁰. Z Orłowa: 7²¹, 4¹⁰, — na przystanek z Krakowa: 7⁵, 4²⁰, 2⁵⁰. Ze Starego Sącza: 7¹, 6²¹, 11³⁰, 2.

Odechodzą do Lwowa i Krakowa ze stacji głównej: 3⁵⁵, 7³⁰, 12⁵⁰, 4¹. Do Krakowa na Suchą ze stacji głównej: 9³⁵, 11³⁰, — z przystanku: 9⁴⁴, 11³¹. Do Starego Sącza: 7³⁵, 11¹⁷, 1⁴¹, 6⁵.